

Návrh zaoberajúci sa obnovou vojenského cintorína z 1. sv. vojny v Majeri sa snaží pracovať so všetkými možnosťami, ktoré miesto ponúka, aby vytvoril príjemné prostredie, na ktoré ľudia budú dlho spomínať, radi sa vracajú. Pracuje a zároveň aj z časti vychádza z historických podkladov. Dáva miestu nový nádech v zachovaní určitých pôvodných pravidiel. Pracuje s modernými materiálmi a zaujímavou vegetáciou, ktorá priestor oživí a dodá správnu atmosféru. Návrh nie je prvoplánový a obsahuje niekoľko symbolov či skrytých významov. Má človeku okrem oddychu a pokojného miesta ponúknuť informácie a zaujímavosti o danom území, o vojakoch, ktorí tu boli pochovaní a podobne.

Návrh vytvára podmienky pre dôstojné a pietne miesto venované obetiam 1. sv. vojny. Hlavnou myšlienkou návrhu je práca s vysokými 2,5-2,7 m betónovými stenami, na ktorých sú vyryté mená padlých, staré vojnové citáty v rôznych jazykoch podľa národnosti padlých, informácie či história riešeného územia. Jedná sa o pohľadový betón s textúrou dreva.

Hlavou návrhu je diagonálny chodník šírky 2,5 m vydláždený kameňom s obrubami zo žulovej kocky, ktorý prepája dve hlavnou cestou oddelené časti cintorína. Chodník je v určitých miestach lemovaný vysokými betónovými stenami, ktoré vyvolávajú akúsi uličku. Ulička navodzuje pocit stiesnenia, skepsy a zároveň veľkej hmoty. Vyústenie oboch strán chodníka je zakončené dominantou- bodom, na ktorú sa upriamuje pohľad. Na konci chodníka vo väčšej časti cintorína je to lomená betónová stena vysoká 2,5 m, na dlhšej strane s menami padlých vojakov a na kratšej strane s vertikálnou svetelnou líniou, ktorá je vyúsťujúcim bodom z uličky. Svetlo, symbol nádeje, a zároveň svetlo na konci tunela... Priestor pred ňou je spevnený kamennou dlažbou, aby sa návštevníci mohli zastaviť, zamyslieť sa. V noci je stena nasvietená tlmenými bodovými svetlami smerom nadol, ktoré navodia miestu tú správnu atmosféru. V tomto priestore sú umiestnené aj vlakonosiče, na ktorých môžu byť umiestnené vlajky národností padlých vojakov.

Ďalšou symbolikou na opačnej strane chodníka, v menšej časti cintorína, je soliterna červeno- listá slivka *Prunus cerasifera 'Nigra'*. Červená farba listov znázorňuje krviprelievanie vo vojne. Slivka zároveň vytvorí krásny jarý efekt so svojimi kvitnúcimi kvetmi a tak upúta pozornosť na cintorín aj z hlavnej cesty. Zároveň slúži aj ako orientačný bod v teréne. Pod slivkou sa postupne rozvoľňuje žulová dlažba až do stratena v tvare kruhu.

Podstatnými prvkami návrhu sú pietne a oddychové miesta. Prvým z nich je štrkom vysypaný obdĺžnikový priestor, nadväzujúci na diagonálny chodník, s vysadeným rastrom červeno- listých sliviek druhu *Prunus cerasifera 'Nigra'*, na konci ktorého je umiestnený pomník legionárom. Pomník si zaslúži svoje vlastné dôstojné miesto. Druhou oddychovou plochou je v severnej časti lichobežníkový tvar, opäť vysypaný rovnakým štrkom, so soliterným stromom, veľkou lipou- *Tilia cordata*. Lipa poskytne príjemné tienisté miesto na posedenie a odpočinok. Ani cesta v tesnej

blízkosti nebude problémom, pretože miesto je čiastočne zahĺbené (0,8 m) po úroveň terénu a strmé svahy k ceste, zarastené kríkovou vegetáciou, výborne danú oblasť odhlučnia.

Zvyšný návrhový priestor bude doplnený o vyznačené hrobové miesta. Návrh poskytuje miesto až pre 520 hrobových miest, s tým že v okrajových častiach nebude lem hrobu kompletný, ale odrezaný podľa hraničnej čiary. Jedno hrobové miesto má vonkajší rozmer 2,1 m x 0,8 m. Miesta budú vyznačené jednoduchým bielym betónovým lemom v tráve, v tvare obdĺžnika. Lem je široký 0,15 m. Miesta budú vyznačené presne podľa pôvodného usporiadania cintorína. Tráva bude dobre kositeľná vďaka tomu, že betónové obruby budú zároveň s terénom a nebudú vytráčať nad povrch. V oblasti chodníka, kde je lemovaný z oboch strán betónovými stenami, budú hroby v dlažbe tak isto priznané. Po celej ploche s hrobovými miestami bude umožnené návštevníkom sa prechádzať a skúmať miesto.

Práca s terénom je minimálna, návrh nepracuje s väčšími zmenami. Terén sa zarovná a svahy oddeľujúce cestu od cintorína ostanú zachované. Budú doplnené o kríkovú bujne rastúcu vegetáciu pre lepšie odhlučnenie a elimináciu nečistôt z cesty.

V mieste hlavného vstupu do cintorína bude terén rovný. Vedľa chodníka ostáva voľný priestor pre prejazd v prípade potreby. Po pravej strane je vytvorené malé parkovisko s piatimi stávajúcimi miestami. Parkovisko je vysypané opäť štrkom. Od cintorína je oddelené menším múrikom, ktorý vyrovnáva teréne prevýšenie. Za múrikom je vysadený strihaný živý plot z *Ligustrum vulgare*, ktorý vďaka pravidelnému strihaniu navodí reprezentatívny vzhľad nástupnej časti objektu. Pre dobrú orientáciu a oboznámenie sa s miestom hneď na začiatku budú na najbližšej betónovej stene pri vstupe umiestnené informácie o cintoríne.

Ako hlavné orientačné body v mieste budú slúžiť červeno- listé okrasne slivky, veľká lipa a betónové steny, ktoré návštevníka nasmerujú a prevádzajú územím.

Návrh sa snaží vytvoriť dôstojné a pietne miesto, ktoré návštevníkov obohatí. Snahou je doceliť, aby sa miesto stalo spoločensko- kultúrnou a turistickou súčasťou.

Realizácia návrhu je rozdelená do dvoch fáz. V prvej sa zaoberá vybudovaním hlavného diagonálneho chodníka spolu so všetkými stenami, na ktorých budú popisy. Tak isto ukončenia tohto chodníka- červenolistá slivka a oproti lomená stena s vertikálnym líniovým svetlom. Priestor pred lomenou stenou s stožiarimi na vlajky je tiež súčasťou prvej fázy. Ďalej sa ráta aj s vybudovaním obdĺžnikovej časti s rastrom červenolistých sliviek a pomníkom pre legionárov. V okolí tohto priestoru sa prizná len časť hrobov za pomoci betónových lemov.

V druhej fázi sa dokončia všetky hrobové miesta a vystavá sa zahĺbená časť na severe územia spolu s vysadením lipy a doplnenia mobiliáru.

Hrubý odhad cien:

STENY, MÚRIKY – 30 000 €

CHODNÍKY, PARKOVACIE MIESTA – 20000 €

HROBY -betónový lem – 15 500 €

VEGETÁCIA – 10 000 €

OSVETLENIE, MOBILIÁR, STOŽIARE –15 000 €

PRÁCA 110 000 €

Súčet: 200 500 €